

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobce: R. H., bytem

proti

žalovanému: Česká správa sociálního zabezpečení, se sídlem Křížová 25, Praha 5

žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 23.02.2017, č.j. 390 703 426/315-EKO ve věci vdoveckého důchodu,

t a k t o :

I. Žaloba **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

I. Vymezení věci

Žalobce brojil žalobou podanou také k Městskému soudu v Brně proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 2. 2017, č.j. 390 703 426/315-EKO (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty námitky proti prvostupňovému rozhodnutí žalované ze dne 30. 1.

2017, č.j. 390 703 426 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byl žalobci přiznán vdovecký důchod ode dne ... ve výši 2049 Kč měsíčně podle ustanovení § 49 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Spolu s vypláceným starobním důchodem ve výši 12 226 Kč měsíčně náleželo žalobci celkem 14 275 Kč měsíčně. Od ledna 2017 byly důchody podle nařízení vlády č. 325/2016 Sb. valorizovány tak, že procentní výměra vdoveckého důchodu se zvýšila na 2095 Kč měsíčně a starobní důchod byl zvýšen na 14 467 Kč měsíčně (základní výměra starobního důchodu činila 2550 Kč a procentní výměra starobního důchodu činila 10 002 Kč měsíčně).

II. Napadené rozhodnutí

V napadeném rozhodnutí žalovaná uvedla, že přezkoumala prvostupňové rozhodnutí v plném rozsahu a v rozsahu podaných námitek. Vycházela ze zjištění, že manželka žalobce paní V.H., nar. ..., zemřela dne ... jako poživatelka starobního důchodu přiznaného žalovanou ode dne ... Výše jejího starobního důchodu ke dni jejího úmrtí činila 10635 Kč měsíčně. Základní výměra činila 2440 Kč měsíčně a procentní výměra činila 8195 Kč měsíčně. Žalobce byl ke dni úmrtí manželky poživatelem starobního důchodu přiznaného a vypláceného žalovanou, a to ve výši 12226 Kč měsíčně.

Žalovaná odkázala na ustanovení § 49 odst. 2 ZDP a uvedla, že výše procentní výměry vdoveckého důchodu činí 50% procentní výměry starobního důchodu manželky ve výši 8195 Kč činí 4098 Kč měsíčně. Spolu se základní výměrou důchodu 2440 Kč vdovecký důchod činil ke dni přiznání celkem 6538 Kč měsíčně. S odkazem na ustanovení § 59 odst. 1 ZDP dále žalovaná uvedla, že upravila důchod podle pravidel souběhu nároků na důchodové dávky. V případě žalobce je celková výše vdoveckého důchodu nižší než jeho vlastní starobní důchod ve výši 12 226 Kč. Proto mu náleží starobní důchod v plné výši a z procentní výše vdoveckého důchodu 4098 Kč měsíčně mu náleží polovina, což je 2049 Kč měsíčně. Spolu s celou výší starobního důchodu tedy žalobci náleží ke dni úmrtí manželky 14 275 Kč měsíčně, a nikoliv 16 324 Kč měsíčně, jak se domnívá.

Z uvedených důvodů byly námitky žalobce zamítnuty a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.

III. Žaloba

V žalobě uvedl žalobce následující žalobní argumentaci. Podle jeho názoru mu měl být vdovecký důchod ode dne ... stanoven v částce 16740 Kč, a to z následujících důvodů. Podle jeho názoru došlo k numerické chybě při výpočtu poloviny z procentní výměry důchodu zemřelé manželky V.H., a to jak při výpočtu důchodu od ..., tak i při výpočtu důchodu od 1. 1. 2017. Vdovecký důchod má náležet v částce 4 098 Kč měsíčně od ..., o valorizaci od 1. 1. 2017 částku 4188 Kč. Žalobce ve vztahu k výpočtu důchodu ode dne 1. 1. 2017 poukázal na oznámení o starobním důchodu paní V. H., podle něhož jí měl být důchod v částce procentní výměry navýšen od lednové splátky 2017 na částku 8376 Kč, a proto polovina procentní výměry od tohoto data činila 4188 Kč. Podle názoru žalobce je dán rozpor s prvostupňovým rozhodnutím ze dne 30. 1. 2017, kde je procentní výměra starobního důchodu manželky uvedena jako 2095 Kč, v odůvodnění tohoto rozhodnutí je pak uvedeno, že procentní výměra je 8195 Kč. Žalobce setrval na názoru, že mu měla celkem na obou důchodech náležet od 1. 1. 2017 částka 16740 Kč. Rozdíl mezi náležejícím

a vypláceným důchodem tak činí 2093 Kč měsíčně, přičemž žalobce ho žádá doplatit zpětně od 1. 1. 2017.

IV. Vyjádření žalované

Ve svém vyjádření k žalobě žalovaná poukázala v první řadě na odůvodnění napadeného rozhodnutí a uvedla, že žalobce sice odkazuje na ustanovení § 51 odst. 2 ZDP, nicméně mylně vykládá ustanovení § 59 ZDP. Jelikož u žalobce nastal souběh nároků na vdovecký a starobní důchod, je třeba aplikovat zmíněné ustanovení § 59 ZDP, a proto žalobci náleží starobní důchod v plné výši (základní výměra ve výši 2440 Kč + procentní výměra 9786 Kč). Dále žalovaná zdůraznila, že procentní výměra vdoveckého důchodu žalobce (nikoliv procentní výměra starobního důchodu manželky žalobce) bez souběhu se starobním důchodem žalobce by podle § 51 odst. 2 ZDP činila 4098 Kč, avšak v souběhu se starobním důchodem činí pouze 50 %, tedy 2049 Kč. S ohledem na skutečnost, že při souběhu nároků na starobní a vdovecký důchod náleží základní výměra pouze jednou (2440 Kč), byla podle názoru žalované výše vdoveckého důchodu vypočtena správně. Proto žalovaná navrhla zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

V. Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud v první řadě shledal, že žaloba byla podána rovněž k Městskému soudu v Brně 27. 3. 2017, nicméně tento soud řízení o ní zastavil usnesením ze dne 26. 6. 2017, č.j. 31 C 79/2017-19. Žaloba byla ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) podána dne 21. 4. 2017, a tedy bez ohledu na řízení vedené u Městského soudu v Brně byla podána včas ve smyslu § 72 odst. 1 s.ř.s., neboť napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno ke dni 27. 2. 2017.

Napadené rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy II, dílu 1 s. ř. s., v mezích uplatněných žalobních bodů, ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (ex offio), a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalované. Zároveň nepovažoval za nutné ve věci provádět další dokazování, a jelikož účastníci vyjádřili svůj souhlas s tímto postupem, resp. nevyjádřili ve stanovené lhůtě svůj nesouhlas, rozhodoval krajský soud bez nařízení jednání za podmínek § 51 s.ř.s.

Žaloba není důvodná.

Ze **správního spisu** žalované krajský soud zjistil následující skutečnosti. Manželka žalobce paní V.H. (nar. ...) zemřela dne ... Žalobce podal žádost o pozůstalostní důchod ze dne 2. 1. 2017 (tzn. jde o datum uplatnění nároku). Podle dokladu o výpočtu vztahujícího se k prvostupňovému rozhodnutí činil starobní důchod zemřelé V.H. k datu jejího úmrtí v základní výměře 2440 Kč a procentní výměra 8195 Kč. Polovina procentní výměry starobního důchodu zemřelé tedy činila 4098 Kč.

Úvodem krajský soud podotýká, že napadené rozhodnutí žalované shledal jako zcela srozumitelné, řádně zdůvodněné a přezkoumatelné, a proto přikročil k meritornímu posouzení žalobních námitek vznesených žalobcem.

Přitom krajský soud vycházel z platné a účinné právní úpravy výpočtu a vyplácení tzv. vdoveckého důchodu obsažené zejm. v ustanoveních § 51 a § 59 ZDP ve znění

rozhodném k datu vydání napadeného rozhodnutí. Vdovecký důchod se skládá ze základní a procentní výměry. Základní výměra vdoveckého důchodu ve smyslu § 51 odst. 1 ZDP činí 9 % průměrné mzdy měsíčně. Podle ustanovení § 51 odst. 2 ZDP činí výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu **„50 % procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok manžel (manželka) v době smrti.“** Pro situace, kdy je vdovecký důchod vyplácen v souběhu s jinými druhy důchodových dávek, je určen mechanismus krácení upravený v ustanovení § 59 ZDP. Spočívá v tom, že **„jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního nebo invalidního důchodu a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu anebo sirotčího důchodu, vyplácí se nejvyšší důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry, nestanoví-li se jinak v odstavci 2; starobním důchodem se pro účely části věty před středníkem rozumí starobní důchod v plné výši, i když je podle § 37 odst. 1 vyplácen ve výši poloviny.“** Podle ustanovení § 4 odst. 2 ZDP platí, že výše důchodu se skládá ze základní výměry a z procentní výměry.

Ze smyslu a účelu citované právní úpravy podle krajského soudu zcela zřejmě a jednoznačně vyplývá, že je třeba od sebe odlišovat jednak výpočet výše vdoveckého důchodu samotného (per se), který by náležel, pokud by byl vyplácen pojištěnci samostatně jako jediná důchodová dávka, a výši vdoveckého důchodu vypláceného souběžně s jinou důchodovou dávkou. V takovém případě platí, že nižší z obou sbíhajících se důchodových dávek z důvodu souběhu podléhá krácení, zatímco vyšší dávka se vyplácí v plné výši, tedy v plné základní a procentní výměře.

V případě žalobce je nesporné, že jeho manželka V.H. zemřela dne ..., a procentní výměra jejího starobního důchodu činila ke dni jejího úmrtí v částce 8195 Kč (žalobce tuto skutečnost nijak nezpochybnil). Pokud se žalobce odkazoval v žalobě na oznámení o zvýšení starobního důchodu jeho manželky ze dne 3. 1. 2017, krajský soud k tomu uvádí, že toto oznámení již není pro stanovení výše starobního důchodu zemřelé ani následně vdoveckého důchodu žalobce relevantní, neboť při výpočtu procentní výměry vdoveckého důchodu je třeba vycházet z výše procentní výměry důchodu zemřelého v době smrti (§ 51 odst. 2 ZDP), tzn. ke dni ... Zemřelá V. H. již nesvědčil nárok na starobní důchod za měsíc leden 2017, a proto bylo zaslané oznámení o zvýšení důchodu již zcela právně bezvýznamné.

Ohledně výpočtu vdoveckého důchodu (per se) lze tedy konstatovat, že pokud žalovaná vycházela z částky 4098 Kč jako z částky 50 % procentní výměry starobního důchodu zemřelé V.H., postupovala správně. Ve smyslu ustanovení § 51 odst. 2 ZDP činila k datu úmrtí procentní výměra vdoveckého důchodu 50 % procentní výměry důchodu zemřelé manželky, tedy činilo 4098 Kč, a nikoliv 4188 Kč, jak tvrdí žalobce. Po součtu této částky se základní výměrou vdoveckého důchodu (2440 Kč) lze shodně s žalovanou uzavřít, že výše vdoveckého důchodu žalobce k datu úmrtí jeho manželky činila 6538 Kč měsíčně.

Mezi stranami nespornou skutečností rovněž je, že žalobce byl k datu úmrtí své manželky (...) poživitelem starobního důchodu, který mu náležel ve výši 12 226 Kč. Proto bylo nutno aplikovat pravidla výplaty důchodů při souběhu důchodových dávek (§ 59 ZDP). Jelikož starobní důchod žalobce byl vyšší důchodovou dávkou, náležel žalobci v plném rozsahu (tzn. základní i procentní výměře). K tomu bylo třeba provést krácení nižšího vdoveckého důchodu, a to tak, že základní výměra nenáleží vůbec (pouze u nejvyšší ze sbíhajících se důchodových dávek) a procentní výměra náleží v míře 50%.

Pokud tedy žalovaná dospěla k závěru, že žalobce má nárok na výplatu vdoveckého důchodu po zemřelé V. H. v částce 2049 Kč měsíčně, tzn. bez výplaty základní výměry tohoto důchodu a 50% procentní výměry, postupovala zákonně a správně.

Krajský soud k tomu dodává, že s takto vypočtenou částkou vdoveckého důchodu pak bylo třeba dále pracovat pro účely jeho zvýšení od ledna 2017 (podle nařízení vlády č. 325/2016 Sb.), které žalovaná prvostupňovým rozhodnutím rovněž přiznala. V tomto postupu krajský soud rovněž nespatřuje žádné pochybení.

VI. Závěr

Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou (výrok I. tohoto rozsudku).

O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 29. srpna 2018

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.